

Adaptační plán v CMŠ „U sv. Josefa“

Východiskem pro adaptační plán v naší mateřské škole je **tzv. Berlínský model adaptace**, se kterým jsme se setkali na stáži ve Vídeňských mateřských školách.... **Plán počítá s přítomností rodičů při procesu adaptace.**

Plán podle tohoto modelu je strukturován do několika fází:

1. V prvních třech dnech přichází dítě do MŠ **společně s rodičem** a za hodinu oba společně odchází. **Rodič** je přítomný ve třídě na domluveném místě a **je spíš pasivní** (nezabavuje dítě, nenaléhá na něj, pouze pozoruje a „je tu“), nechte si ani nekouká do mobilu. Dítě může trávit čas u rodiče a pozorovat nebo se zapojit do dění ve třídě, kdykoli může za rodičem přijít. Cílem této fáze je, aby dítě postupně získávalo jistotu a zároveň vzniká důvěra rodiče v prostředí mateřské školy.
2. Čtvrtý den proběhne **krátké odloučení** a samostatný pobyt dítěte ve třídě (max. 30 minut). Rodič je však k dispozici v areálu MŠ pro případ, že by dítě bylo rozrušené a potřebovalo jeho přítomnost. Po uplynutí doby si rodič dítě odvádí. Odvádí si ho i tehdy, pokud se dítěti ve školce líbí a domů se mu nechce.
Na základě reakcí dítěte se následně zvolí **kratší** (6 dní) **či delší** (2–3 týdny) trvání adaptačního procesu. V dalších dnech této fáze se doba strávená ve školce bez rodiče může postupně prodlužovat.
3. Při závěrečné fázi pobývá dítě ve třídě již samostatně, rodiče jsou k dispozici na telefonu pro výjimečné případy. Doba pobytu ve třídě se postupně prodlužuje. Pokud je domluveno, že rodič přijde po svačině (po obědě...), musí opravdu přijít **hned po**. Je přirozené, když dítě protestuje proti odchodu rodiče nebo pláče, ale je důležité, zda se nechá utěšit učitelkou a zda další pobyt ve školce zvládá.

Adaptace trvá zpravidla 3 týdny.

Pokud se adaptace nepodaří, není to ničím vina. Vždy vycházíme z konkrétní situace a společně hledáme řešení tak, aby to bylo dobře pro konkrétní dítě. Někdy je potřeba nějaký čas počkat a začít s adaptací od začátku.

Obecné zásady adaptace:

- **Každé dítě je jiné a má vlastní cestu**, vlastní potřeby v době a způsobu adaptace na školku.
- **Spolupráce s rodinou** – již při zápisu a při setkání nových rodičů dochází k seznamování s prostředím CMŠ, s určitými pravidly spoluzití, s tím, jak se budeme snažit spolu s rodinou pomoci dítěti k hladkému průběhu při nástupu do mateřské školy. Rodičům je po přijetí nabídnut čas, kdy se mohou s dětmi přijít podívat do školky a chvíli zde „zůstat a hrát si“. Ideální je, když rodiče navštěvují rodinná centra, ostatní rodiny apod., aby děti byly zvyklé na přítomnost jiných dětí. Rodičům též doporučujeme, aby jejich děti zvládly na nějakou dobu odloučení od matky, uměly zvládat základní hygienické návyky a slyšet na své jméno.
- **Vlastní postupná adaptace** – pokud to jde, je u některých dětí vhodné, aby pobýly v prostředí CMŠ zpočátku jen kratší dobu i s rodičem. Postupně se tato doba prodlužuje a rodič na chvíli odejde. Proto je ideální, když rodiče s touto možností počítají (nástup do zaměstnání a

podobně). Je také vhodné, aby dítě zpočátku chodilo domů hned po obědě a teprve později bylo dovedeno k tomu, že bude i spát. Některému dítěti pomůže, když ho zpočátku vodí do školky otec nebo babička – odloučit se od nich je pro ně snazší než od matky.

- **Připravenost prostředí** – je potřeba, aby si dítě zvyklo na určitý stálý řád. Náhlé změny mohou být pro některé děti náročné, ohrožující, berou jim pocit bezpečí. Proto se snažíme předcházet častému střídání tříd, pedagogů apod. Z tohoto důvodu např. začíná ranní spojování dětí (v době od 6:30 do 7:00) až v polovině září. Pocit bezpečí, jistoty a zároveň řádu nám pomáhají vytvářet krátké rituály (básničky, písničky...) které se pravidelně opakují a jsou spojené s určitou činností, přechodem mezi činnostmi nebo s určitou částí dne.
- **Individuální přístup pedagogů** – Dětem je poskytován dostatečný prostor k tomu, aby získali důvěru k novému prostředí. Pedagogové na nové dítě dohlíží během všech činností a pomáhají mu se v novém prostředí a nových situacích dobře zorientovat. Respektují individuální tempo a povahu každého dítěte.
- **Osobní předmět** – Děti si mohou pro usnadnění adaptace do mateřské školy přinést osobní předmět – nejčastěji se jedná o tzv. „plyšáka na spinkání“.
- **Osobní knížka dítěte** – slouží k vytvoření hlubšího pocitu jistoty ve škole. Na začátku docházky dítěte do mateřské školy ji vytvoří rodič doma s dítětem. Obsahuje několik málo stran se společně vybranými fotkami dítěte, rodičů, sourozenců, případně dalších blízkých lidí nebo něčeho, co má dítě rádo. Kniha má své místo v kapsáři a je dítěti k dispozici k prohlížení, vzpomínání, těšení se nebo také k smutnění.
- **Heterogenní třídy** – Prostředí mateřské školy je bezpečné, přehledné a logicky strukturované. Hračky a pomůcky ve třídě, kterou navštěvují nové děti jsou pečlivě vybírány, aby děti byly přirozeně podněcovány a motivovány k nejrozličnějším hrám a činnostem. Nejmenší nebo nové děti si často hrají raději samy, ale prostředí věkově heterogenní třídy je přirozeně nastavené a otevřené pro možnost navazovat vztahy mezi dětmi a zapojovat se do společných her a činností.
- **Jídlo** – zaměstnanci jídlo dětem nabízí, nenutí. Povídají si s dětmi o tom, co mají rádi. Dítě má možnost si jídlo samo nandat, případně může ovlivnit, kolik jídla dostane nebo co nechce vůbec.
- **Dlouhodobý pláč** – pokud dítě poplává celý den a situace se příliš nemění ani po delší době, domlouváme se s rodinou na dalším postupu a hledáme pro danou chvíli nejlepší řešení. Důležité je vědomí, že když se adaptace nezdaří, nebývá to zpravidla ničím vinou.